חברא שקלה לשרגא מקמייהו אמר רחמנא

או במולך או במולא דבר עשו למימרא

דארומאי מעלו מפרסאי והתני ¢רבי חייא

.77

יז א מיי׳ פ״ז מהלכות עשיו נ טוש"ע אה"ע סימו :קמב סעיף [יח] יט מג סעיף טו: ים ג מיי׳ פ״ח מהלכות גירושין הלכה כה ממג עשין ג טוש"ע אה"ע

חורה אור השלח ו. אַלהִים הַבִּין דַּרְכָּה והוא יָדע אָת מְקוֹמֶדּ

גליון הש"ם גמ' מפני מה תקנו זמן בגימין. עיין ככ"כ קעכ ע"ב תוד"ה עדי: תום' ד"ה ריש לקיש וכו' וכפ' גם פשום. עיין לקמן דף פ

ט"ח חד"ה כי יחביחו:

מוסף רש"י עמד והגלה אותם לבבל. שאין כשדים אכזרים כשאר אומות (פסחים פז:)**. ביום ונחתם** בלילה פסול. וכל שכן למחר וליומא אוחרא (לקמ פו.). משום בת אחותו. שמא יהא נשוי בת אחותו ותונה תחתיו ויראה עדים ממשמשין ובאין עליה ויגרשנה ויאמר חודם נתגרשה (יבמות לא:) משום פירות. לידע מאימתי תגבה מבעלה פירות שאכל מנכסי מלוג שלה, דקסבר משעה שנתן עיניו בה לגרשה שוב אין לו

מוסף תוספות

לבעל פירות (שם).

א. [דהיינו] (ש)השרים והפקידים. תוס' נ"ק קיז. ד"ה השתח. ב. אמר בפני נכתם. ריטנ״א. ג. דהו״ל מפרש מוקדם, ובגמ' טעמא. תוס' דכי אתי בלילה קמי עדים לחתום. מוס' הרח"ש. ה. מצא. מוס' הרח"ש. ו. דחיישינן שמא כתבה האשה שובר ליתן בניסן הרא״ש, ז. דהכא למיחש. תוס׳ ה תוס' הרא"ש. Π. דפעמים בניסן ואינו נותנו עד תשרי בניסן ואינו נותנו עד תשרי והיא לא תדע מתי נכתב. תוס' הרח"ש. טו. דהא מפסדא פירות משעת כתיבתו עד שעת זמן י הכתוב בתוכו. רשנ"א. ועי כאילו התנה עמה ואמר לא תתגרשי עד יום פלוני. ר״ן, ד. ומאוחר אע״פ שיש לו קול איז ראוי לגרש בו. והיכא דאין עסוקין באותו ענין אע״ג דראוי לגרש בו אין לו קול. תוס' הרח"ש. 10. והו"ל מוקדם. לשנ״ל, TO בחתימת ב׳

החתומיז בו. כשנ"ל.

הא מקמי דאתו חברי לבבל. פי׳ נקונט׳ חגרי היינו פרסיים ומקמי דאתו חברי לבבל היינו ביתי כשדים נבוכדנלר ואויל מרודך ובלשלר ובתר דאתו היינו כשכבש כורש את המלכות ומלך בבבל וקשה לר"ת דעל כרחך חברים לאו היינו פרסיים דאמר בפרק עשרה

יוחסין (קדושין דף עב.) הראני פרסיים דומין לחיילות של בית דוד הרחני חברים דומין למלאכי חבלה ועוד דבפרק הבא על יבמתו (יבמות דף סג:) משמע דבימי ר' יוחנן אתו חברי לבבל דאמרו ליה לר' יוחנן אתו חברי לבבל שגא נפל ואומר ר"י דחברים הם אומה אחת שבאה בימי רבי יוחנן וכשבאה לבבל הרשיעה את הפרסיים שהיו בבבל ואתקלקלו טפי מארומאי וא"ת למאי דפי' בקונט' דמימי כורש באו פרסיים לבבל ובהגוזל בתרא (ב"ק קיז.) אמרינן דאמר ליה רב לרב כהנא עד האידנא הוה מלכותא דיוונאי דלא קפדי אשפיכות דמים השתא פרסיים נינהו וקפדי אשפיכות דמים משמע דבימי רב אתו פרסיים לבבל ואומר ר"י דהתם הכי פירושה עד החידנה הוה מלכותה דיוונהי שמושלים אשל בבל היו מיוונים ועכשיו המושלים הם פרסיים אבל לעולם פרסיים היו שם מימות כורש: ס אחד אומר בפני נכתב וב' אומרים בפנינו נחתם כשר. לרבא אפי׳ ליכא מעיד על הכתיבה כשר ולא נקט אחד אומר בפני נכתב אלא אגב רישא דתני אחדב: אמר ליה ר' אסי אלא מעתה

רישא דקתני. קושיא לרבי אסי אינה אלא במאי פליגי כדפרישי׳ לעיל אלא שלא חש להאריך:

נבתב ביום ונחתם בלילה פסול. גלרבי יוחנן משום שמא יחפה על בת אחותו ולריש לקיש משום פירי דסבורין הדיינים שביום הכתיבה נחתם ותטרוף החשה מלקוחות שלא כדין פירות שמשעת

כתיבה עד שעת חתימה: רר"ש מכשיר. דלית ליה שמא

יחפה כדאמר בגמרא ומשום פירי נמי ליכא דקסבר משנתן עיניו לגרשה שוב אין לבעל פירות דהיינו

מאי דכתיב יאלהים הבין דרכה והוא ידע את מקומה יודע הקב"ה בישראל שאין לקבל גזירת ארומיים עמד והגלה יכולין אותם לבבל לא קשיא הא מקמי דניתו חברי לבבל הא לבתר דאתו חברי לבבל: אחד אומר בפני נכתב ושנים אומרים בפנינו נחתם כשר: אמר רבי אמי אמר רבי יוחנן לא שנו אלא שהגם יוצא מתחת יד עד כתיבה דנעשו כשנים על זה וכשנים על זה אבל מתחת ידי עדי חתימה פסול אלמא קסבר שנים שהביאו גם ממדינת הים צריכין שיאמרו בפנינו נכתב ובפנינו נחתם אמר ליה רבי אסי אלא מעתה רישא דקתני שנים אומרים בפנינו נכתב ואחד אומר בפני נחתם פסול ור' יהודה מכשיר ואפילו גם יוצא מתחת ידי שניהם פסלי רבנן אמר ליה אין זימנין אשכחיה דיתיב וקאמר דאפילו גם יוצא מתחת ידי עדי

חתימה כשר אלמא קסבר שנים שהביאו גם ממ"ה אין צריכין שיאמרו בפנינו נכתב ובפנינו נחתם אמר ליה רבי אסי אלא מעתה רישא דקתני שנים אומרים בפנינו נכתב ואחד אומר בפני נחתם פסול ורבי יהודה מכשיר מעמא דאין הגם יוצא מתחת ידי שניהם הא גם יוצא מתחת ידי שניהם מכשרי רבנן אמר ליה אין והא זמנין לא אמרת לן הכי אמר ליה "יתד היא שלא תמוט: בותני נכתב ביום ונחתם ביום בלילה ונחתם בלילה יבלילה ונחתם

ביום כשר יביום ונחתם בלילה פסול רבי שמעון מכשיר שהיה רבי שמעון אומר כל הגיטין שנכתבו ביום ונחתמו בלילה פסולין חוץ מגיטי נשים: גמ' איתמר ° מפני מה תיקנו זמן בגימין רבי יוחנן אמר סימשום בת אחותו ריש לקיש אמר משום פירות ריש לקיש מ"ם לא אמר כרבי יוחנן אמר לך זנות

63

משעת כתיבה וא"ת ד וניחוש שמא נכתב בלילה והקדימו הבעל והאשה וכתבו זמן של יום לעשות קנוניא על הלקוחות ואע"פ שבא לגרשה כדחיישינן בסוף פ"ק דב"מ (דף יט:) גביה שוברו וי"ל דלעולם אין חותמין העדים כשרואין הומן מוקדם אא"כ יודעים שביום הזמן נכתב: בובני מה תיקנו זמן בגישין. לא מלי למימר דתקינו זמן כדי שתוכל להוליא האשה מן הבעל מזונות שלוותה ואכלה קודם זמן הכתוב בגט שלא יוכל לומר לה גירשתיך מקודם לכן דבלאו הכי נאמנת אשה על כך מיגו דאי בעי תטמין את גיטה ולא ידעו שהיא גרושה ולא תראנו עד שתרצה להנשא ואם יביא הבעל עדי מסירה אז לא תפסיד האשה שידעו העדים מחי נמסר אע"ג דבעל שאומר גירשתי את אשתי נאמן היינו דווקא מכאן ולהבא כדאמרינן ביש נוחלין (ב"ב דף קלד:) ואפילו מכאן ולהבא לא מלינו שיהא נאמן כשאשתו מכחישתו ועוד דמשום מזונות לא היו לריכין לתקן זמן כמו שאפרש על רבי יוחנן בסמוך דאפילו אין בו זמן יכולה האשה לבקש עדי מסירה שיעידו בפני ב"ד או עדים שהיום נמגרשה ויכתבו לה שטר אחר יו(ומיהו שמא לא יתרלו עדי מסירה לבא עמה לב"ד או לומר לעדים ויכתבו לה שטר אחר שמאוחו יום נתגרשה ואדרבה ע"י הזמן פעמים היא תפסיד מזונות שלא כדין כשלא גרשה בשעת הכתיבה) וא"ת וגט שיחרור למה תיקנו בו זמן דאי משום מעשה ידיו בלא זמן נמי יוכל לבא לב"ד ויכתבו לו שמאותו יום נשתחרר ואפי׳ למ״ד בב״מ יג.] עדיו בחתומיו זכין לו אינו זוכה במעשה ידיו מיום הכתיבה כיון שאין בו זמן ואין מוכיח מחוכו מתי נכתב כמו ש בשני שטרות היולאין ביום אחד דאפילו לאביי דאמר עדיו בחתומיו זכין לו זה שמסר לו תחילה קנה דבפרק זה בורר (סנהדרין דף כה:) משמע דאביי סבר כרבי אלעזר דאמר עדי מסירה כרמי ולרבי אלעזר על כרחך זה שמסר לו תחילה קנה כדמוכח בפרק מי שהיה נשוי (כמוכות 25) והיינו משום דלא אמרינן עדיו בחתומיו זכין לו אלא היכא דמוכח מתוכו והוא הדין הכא באין בו זמן כלל ואומר ר"י דתהנו זמן דאי לא הוי ביה זמן פעמים שהיה אדם מוכר עבדו ואח"כ כותב לו גט שיחרור בלא זמן והיה אומר העבד לרבו שני אייתי ראיה ששטר מכר שלך קדם לשחרור שהעבד הוא מוחזק בעלמו והלוקח בא להוליא ממנו השעבוד אבל הכא הבעל מוחזק ולא האשה:

בת אחותו. שלא יחפה עליה כשאין בו זמן דלא אמרינן אוקמה אחזקת אשת איש והשתא הוא דאיגרשה כיון שהיא גרושה לפנינו ועוד אדרבה אוקמה בחזקת כשרה שלא נבעלה כשהיא אשת איש: ריש דקיש אמר משום פירות. כדי שתדע האשה מתי נכתב ונחתם ולא תפסיד פירות עד שעת נתינה ח וא״ת גט מאוחר יפסל מהאי טעמא ש ◦ ובפ׳ גט פשוט (ב״ב קם) מוכח דכשר דאמר גט מקושר שכתבו עדיו מחוכו כשר מפני שיכול לעשותו פשוט ואז יהיה מאוחר דמקושר אמרי׳ החם יי מלך שנה מונין לו שתים ועכשיו ימנו מזמן הכתוב בו כדין פשוט שלא ידעו דתחילתו מקושר היה' ואומר ר"י דבמאוחר אין הבעל מפסיד פירות משעת חתימה אלא משעת הזמן דאין ראוי לגרש בו אפילו נמנו לה לאלמר ואין הגירושין חלים עד הזמן יא אבל נכתב ביום לרבי שמעון ראוי לגרש בו מיד אע"פ שלא נחתם ע"י עדי מסירה דר"ש סבר כר" אלעזר דעדי מסירה כרחי כדאמרינן בפ"ק (לעיל ט:) ולרבנן אע"ג דראוי לגרש בו"ב כיון דליכא נמי קול אין הבעל מפסיד פירות יג אבל כשעסוקים באותו ענין דיש קול וראוי לגרש בו מפסיד הבעל פירות משעת כתיבה כדאתר לקמן ™ וקשה לר"י דאמרי׳ לקמן (דף יס:) אמר לעשרה כתבו גט לאשתי וחתים בו בי תרי מינייהו ביומיה ואינך מכאן עד עשרה יומי דר"ל אמר כולם משום עדים יו ופסול ואמאי והרי יש לו קול יו והרי ראוי לגרש בו דאם היה רוצה הבעל לא היה מקפיד על העשרה ויפסיד פירות משחתמו ב' הראשונים ויהא כשר לגרש בו וי"ל כל זמן שהבעל מקפיד ולא חתמו כולם אין קול עד שיחתמו כולם או שיהו עסוקין לחתום: זנות

חברת. פרסחי: שקלה לשרגת. שיש לפרסיים יום חיד שחין מדליקין מ) ופסחים פוש. ב) ולחמו במות לא:], ג) [ע"ב], אור באותו יום אלא בבית ע"ו שלהן: אמר. רבה בר בר חנה: רחמנא או בטולך. או החביאנו בלילך או הגלינו בלל בני עשו ד) [לקמן יח.], ה) [שייך לעיל במשנה טו.], ו) רש"ל מ"ו, ז) [כמוכות **ה**) [דף קסד:], שהן מכבדין אותנו: הבין דרכה. של תורה ולומדיה היכן היא ראויה

להתיישב: גוירות. שגחרין שמד

שלא יתעסקו בתורה ולא יקייתו מצות:

היא. לשון אחרון זה אמת:

והגלה אותן לבבל. בחורבן הבית: פסקי רי"ד הא מקמי דניתו חברי לכבל. בימי י א' אומר בפני נכתב ושנים כשדים נבוכדנלר ואויל מרודך אומרים בפנינו נחתם כשר: אמר ר' אמי אמר ר' ובלשלר: לבחר דחחו חברי. משכבש כורש את המלכות ומלד בבבל: מתחת ידי עדי חתימה ולא מתחת יד עד כתיבה. דהשליח נחמן מתחת ידי עדי כתיבה כשר: אלמא קסבר שנים שהביאו גט ממדינת הים כשנים: פסול. ואע"פ ששניהם הביאוהו: זימנין. פעם אחרת: איז צריכיז לומר רחויוו אשכחיה. ר' אסי לר' אמי: יחד אע"פ שעד הכתיבה אינו שליח ולא מהימז כבי תרי מתבר' נכתב בלילה ונחתם ביום. וכמאן האוד הבים על שאין לנו עדים על הכתיבה כשר כיון היינו חד יומא ואין כאן גט מוקדם: ביום ונחתם בלילה. מוקדם הוא ימיקיים גיטא בחותמי דמשמע דמההוא יומא איגרשה ולא אין אנו צריכין לעדות . אן אני כו כן יכוות: הכתיבה דלשמה לא חיישי׳ כרבא: **מתני׳** איגרשה עד למחר ובגמראט מפרש מאי פסוליה: כל הגיטין. של מכר נכתב ביום ונחתם ביום ומתנה והלוחה: פסולין. דחתי נכתב בלילה ונחתם בלילה למטרף לקוחות מיומא דכתיבה ושלא ביום ונחתם בלילה פסול כדין: חוץ מגיטי נשים. דלאו לגוביינא ור"ש מכשיר שר"ש אומר וו ש מכשיו שו ש אומו כל הגיטין שנכתבו ביום ונחתמו בלילה פסולין חוץ עבידה ובגמרה מפרש לה: גמ׳ מפני מה חיקנו זמן בגיטין. כיון מגיטי נשים. פי' היכא דלאו שטרא דגוביינא הוא: משום בם אחותו. והיא אשתו ושמא תזנה קדם זמן הכתיבה לזמן . החתימה יום אחד וה״ל תחתיו וחס עליה שלא תחנק וכותב שטר מוקדם וחכמים פוסלין במוקדם ור״ש לה גט בלא זמן ונותן לה וכשמעידין עליה בבית דין מוליאה גיטה ואומרת מכשיר כדמפרש טעמייהו גרושה הייתי ופנויה באותה שעה: הגיטין כגון שטרי הלואות משום פירות. שמזמן הגט ואילך אם ימכור ושטרי מקח וממכר דלגוביינא עבידי אם דלגוביינא עבידי אם נכתבו ביום ונחתמו בלילה הבעל בפירות נכסי מלוג שלה תגבם ואם לא היה בו זמן יהיה מוכר והולך פסולים דאחי למימרף וכשתתבע לדין הויח ידה על התחתונה שיאמר לה קודם גירושין מכרתי: :דלא עביד לגוביינא כשר במ' איחמר מפני מה חקונ זמן בגיטין פי׳ כיון דלאו לגוביינא עביד לא אתי למיטרף ביה לקוחות דאע"ג דתנן (כתובות פח:) הוציאה גט ואין עמו כתובה גובה כתובת[,] לאו מזמן הגט טרפא אלא מזמן כתובה וגיטא הוי . ראיה שגירשה ונתחייב הוא מוקדם: ר' יוחנן אמר משום בת אחותו פי' שמא משום בת אחותו פי שמא ישא בת אחותו ותזנה תחתיו וחס עליה שלא תחנק וכותב לה גט בלא עליה בב״ד שזינתה תוציא הגט ואומרת גרושה הייתי באותה שעה משום האי טעמא פסול המוקדם דאי אמרת המוקדם כשר פעמים שזינתה בניסן ומקדים וכתיב לה גיטא מאדר ואומר עכשיו לעדים מאדר ואומו עכשיו לפרים הגט הזה כבר כתבתיו מאדר ולא היה בדעתי ליתנו לה ועכשיו נמלכתי עכשיו בניסן אע"פ שהוא מוקדם לפי' פסלוהו שלא מוקום לפי פסלוזוו שלא יחתמוהו העדים ולא יוכל לחפות עליה: ור״ל אמר משום פירות פי' שמזמן פירות נכסי מלוג שלה היא תגבם ואם לא היה בו זמן י וכשתתבע לדין הויא ידה על התחתונה שיאמר לה קודם גירושי מכרתי והמוקדם פסול שלא הפסידה פירות אלא לקוחות שלא למיטרף כדין משעת כתיבה ועד